

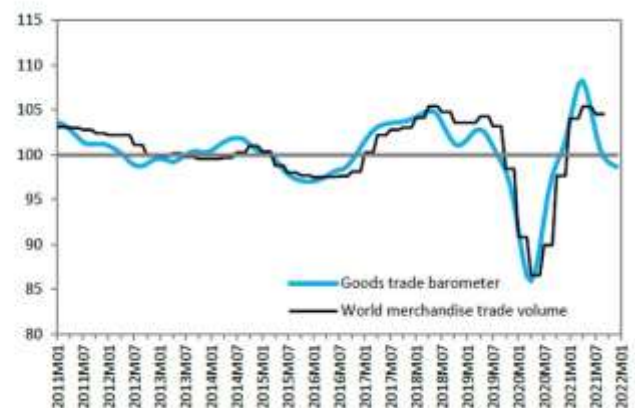

Дайджест мазмұны

- Сауда-саттық барометрі сауда-саттықтың өзгеруі мүмкін екенін білдіреді, өйткені ұсыныс қысымы төмендейді
- АҚШ-тың Беларуське қатысты экспорттық бақылауы
- АҚШ Өкілдер палатасы Ресей мұнайына және Ресейдің ДСҰ-ға мүшелігіне қатысты шаралар қабылдайды
- Президент Байден ресейлік энергия ресурстарын импорттауға тыйым салады
- Қаңтар айында АҚШ-тың рекордтық сауда тапшылығы

Сауда-саттық барометрі сауда-саттықтың өзгеруі мүмкін екенін білдіреді, өйткені ұсыныс қысымы төмендейді¹

ДСҰ тауар саудасының барометріне сәйкес, жеткізілімдегі іркілістер әлемдік тауар саудасының қалпына келуін төмендетті. Алайда, жеткізу тізбегіндегі қысым әлсіреудің кейбір белгілерін көрсететіндіктен, жағдай өзгере бастауы мүмкін.

Ағымдағы мән 98,7 барометрдің 100 базалық мәнінен төмен және өткен жылдың қараша айындағы 99,5 мәнінен сәл төмен, бұл өткен жылы сауда көлемінің күшті қалпына келуінен кейін 2022 жылдың басында саудадағы импульстің жоғалуын білдіреді. Алайда, индекс сонымен бірге төменгі деңгейге жетудің белгілерін көрсетеді, бұл тауарлар саудасы жақында трендтен төмен болса да, жақын арада өсуі мүмкін деп болжайды.

Жеткізу тізбегіндегі сәтсіздіктерден басқа, барометрдің әлсіздігі ішінара COVID-19 омикронды толқынымен күресу үшін медициналық шектеулердің енгізілуімен түсіндіріледі, оны кейбір елдер қазір жоққа шығарады, өйткені жаңа штаммның денсаулыққа әсері салыстырмалы түрде қалыпты болды. Бұл шаралардың әлсіреуі

¹ https://www.wto.org/english/news_e/news22_e/wtoi_21feb22_e.htm

алдағы айларда сауданы ынталандыруы мүмкін, дегенмен болашақ COVID-19 штамдары экономикалық белсенділік пен саудаға қауіп төндіреді.

2021 жылдың үшінші тоқсанында тауар саудасының өсуі базаның әсерінен жыл сайын 8,1%-ға дейін баяулады — сауда 2020 жылдың екінші жартысында қалпына келе бастады — сонымен қатар аздаған тоқсандық төмендеуден кейін. 2021 жылдың төртінші тоқсанындағы статистика қол жетімді болғаннан соң, тоқсандық өсу қайтадан оң болса да, жылдық өсу одан да төмен болады.

Жиынтығында 2021 жылдың алғашқы үш тоқсанындағы сауда көлемі 2020 жылдың алғашқы үш тоқсанымен салыстырғанда 11,9%-ға өсті. Бұл ДСҰ-ның соңғы болжамынан өткен жылдың қазанымен салыстырғанда 10,8%-ға жоғары, бірақ төртінші тоқсандағы баяу жылдық өсу жыл ішіндегі өсуді болжамға көбірек сәйкестендіруі керек.

Барометр компоненттерінің индекстерінің көпшілігі өздерінің базалық 100 мәніне жақын болды, бұл автомобиль өнімдерін (92,0) және контейнерлік тасымалдарды (97,2) қоспағанда, өсу үрдісін көрсетеді. Автомобиль өнімдерінің индексі автомобиль өндірісінде кеңінен қолданылатын жартылай өткізгіштердің қол жетімділігінің біртіндеп артуына байланысты соңғы айлармен салыстырғанда іс жүзінде жақсарды. Қол жетімділіктің бұл өсуі трендке жақын электронды компоненттер индексі (98,6) көрінеді.

Контейнерлік тасымалдар индексі (97,2) трендтен төмен түсіп кетті, өйткені порттардың шамадан тыс жүктелуі тұрақты проблема болып қала берді, бірақ оның төмендеу қарқынының баяулауы жақын болашақта бетбұрысты көрсетуі мүмкін. Негізгі порттардың контейнерлік өткізу қабілеті өте жоғары деңгейде тұрақтанды. Сатып алу менеджерлерінің индекстері бүкіл әлемде жеткізу уақыты біртіндеп қысқаратынын көрсетеді, бірақ ол көптеген өндірушілер мен тұтынушылар үшін тез емес.

Тауарлар саудасының барометрі - бұл сауда көлемінің әдеттегі статистикасынан озып, соңғы үрдістерге қатысты тауарлар саудасының траекториясы туралы нақты уақыт режимінде ақпарат беретін құрамдас озыңқы индикатор. 100-ге тең көрсеткіштер орта мерзімді тенденцияларға сәйкес өсуді көрсетеді; 100-ден жоғары мәндер трендтен жоғары өсуді көрсетеді, ал 100-ден төмен мәндер керісінше көрсетеді.

АҚШ-тың Беларуське қатысты экспорттық бақылауы ²

2 наурызда АҚШ президентінің әкімшілігі Ресейдің Украинаға басып кіруіне көмектесу үшін Беларуське экспорттық бақылау енгізді.

Бақылау шаралары Беларусь арқылы Ресейге қорғаныс, аэроғарыш және теңіз секторларындағы технологиялар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді қоса алғанда, өнімнің ағып кетуіне жол бермейді.

Беларуське қатысты енгізілетін экспорттық бақылау Ресейге қатысты қолданылып жүрген бақылауға ұқсас.

² «Washington Trade Daily», издание 31, №44

АҚШ Сауда департаментінің өнеркәсіп және қауіпсіздік бюросының жаңа ережелері Беларусьтің қорғаныс, аэроғарыш және теңіз салаларын қолдайтын сезімтал тауарларды экспорттауға тыйым салады.

Сондай-ақ, олар Беларуське тікелей шетелдік өнімге қатысты және Ресейге қарсы сауда санкциялары аясында күшіне енген екі жаңа ережені қолданады, бұл ресейлік және белоруссиялық әскери тұтынушыларға тауарларды экспорттауға толық тыйым салуға әкеледі.

Ақ үй әлемдік экономиканың жартысынан көбін білдіретін 30-дан астам ел Ресейге санкциялар мен экспорттық бақылау жариялады деп мәлімдеді.

Кеңе санкциялар

Ақ үй АҚШ-тың Мемлекеттік департаменті Ресейдің қорғаныс секторына «кең» санкциялар енгізетінін мәлімдеді. Жалпы алғанда, тізімге Ресейдің 22 қорғаныс кәсіпорны, соның ішінде әскери ұшақтар, жаяу әскерлердің жауынгерлік машиналары, электронды соғыс жүйелері, зымырандар және Ресей Қарулы күштеріне арналған ұшқышсыз ұшақтар шығаратын фирмалар кіреді.

АҚШ Сауда департаменті ұзақ мерзімді перспективада Ресейдің өңдеу қуатын қолдай алатын мұнай мен газ өндіруге арналған жабдықтарға экспорттық бақылау енгізеді. «АҚШ, біздің одақтастарымыз бен серіктестеріміз Жаһандық энергия жеткізілімдерін азайтуға стратегиялық қызығушылық танытпайды, сондықтан біз энергия төлемдерін қаржылық санкцияларымыздан алып тастадық», - делінген ақпараттық бюллетеньде. «Бірақ біз, одақтастарымыз бен серіктестеріміз уақыт өте келе Ресейдің жетекші энергия жеткізушісі ретіндегі мәртебесін нашарлатуға мүдделіміз. Бұл әрекеттер американдық тұтынушыларды қорғау кезінде осы мақсатқа жетуге көмектеседі».

Президент Байден Конгреске үндеуінде мәлімдегендей, АҚШ барлық ресейлік рейстер үшін әуе кеңістігін жауып, «Ресейді одан әрі оқшаулап, оның экономикасына қосымша қысым жасайды».

АҚШ Өкілдер палатасы Ресей мұнайына және Ресейдің ДСҰ-ға мүшелігіне қатысты шаралар қабылдайды³

АҚШ Өкілдер Палатасы Ресейден энергия импортына тыйым салатын және оның ДСҰ мүшелігін тоқтата тұруға бағытталған заңнаманы қабылдайды деп күтілуде.

Алайда, АҚШ Президенті әкімшілігінің өтініші бойынша заң шығарушылар Ресейді қалыпты сауда қатынастарының тұрақты мәртебесінен айыруды көздейтін тұжырымдамалардан бас тартты.

Президент Байден Ресей мұнайы, газ және көмір импортына тыйым салу туралы Жарлыққа қол қойды, бұл мұндай заңнаманы қабылдауды артық етеді.

³ Washington Trade Daily, издание 31, №48

Жарлық АҚШ-тың Сауда өкіліне Ресейдің Украинаға басып кіруін айыптау, ДСҰ-ның басқа мүшелерін Ресейге сауда жеңілдіктерін тоқтата тұруға және «Ресей Федерациясының ДСҰ-ға қатысуын тоқтата тұру үшін одан әрі қадамдарды қарастыруға» «АҚШ-тың ДСҰ-ға ықпалы мен әсерін қолдануға» бұйрық береді.

Президент Байден ресейлік энергия ресурстарын импорттауға тыйым салады⁴

Президент Байден «Ресей экономикасының негізгі артериясына» бағытталған мұнай, сұйытылған табиғи газ және көмірді қоса алғанда, ресейлік энергия ресурстарын импорттауға дереу тыйым салатынын мәлімдеді.

Ақ үй екі апта бұрын Ресей Украинаны басып алғаннан бері газ бағасы одан да көп көтеріледі деген қорқынышпен тыйым салудан тартынды.

АҚШ Президенті тыйым газ бағасының одан әрі өсуіне әкелетінін мойындады. Алайда, ол сонымен бірге АҚШ халқы ресейлік мұнай мен газ импортын тоқтату идеясын қатты қолдайтынын атап өтті.

Энергетикалық тыйым салу туралы шешім АҚШ одақтастарымен, оның ішінде ЕО-мен консультациялардың нәтижелері бойынша қабылданды, - деп атап өтті Президент Байден. Ол, сондай-ақ, Еуропа елдері ресейлік мұнай мен газға тәуелділігіне байланысты осындай әрекеттерді жасай алмайтындығын атап өтті. Вашингтон мұндай тәуелділікті азайтуға көмектесу үшін ЕО-мен ынтымақтастықты жалғастырады.

Ұлыбритания осы жылдың соңына қарай Ресей мұнайының импортын біртіндеп тоқтататынын жариялады.

АҚШ Президенті қол қойған Жарлық АҚШ-қа шикі мұнайды; мұнайды; мұнай отынын, майларды және оларды айдау өнімдерін; сұйытылған табиғи газды; Ресейден көмір мен көмір өнімдерін әкелуге тыйым салады. Ол, сондай-ақ, Ресейдің энергетикалық секторына АҚШ-тың барлық жаңа инвестицияларына тыйым салады.

Қаңтар айында АҚШ-тың рекордтық сауда тапшылығы⁵

АҚШ сауда тапшылығы қаңтар айында жаңа рекордтық деңгейге жетті және \$89,7 млрд құрады, бұл желтоқсан айындағы \$82 млрд рекордтық тапшылықтан \$7,7 млрд артық.

Қаңтар айында экспорт \$224,4 млрд құрады, бұл желтоқсандағы экспортқа қарағанда \$3,9 млрд аз. Ал, импорт 314,1 миллиард долларға жетті, бұл желтоқсан импортына қарағанда 3,8 миллиард долларға көп.

Қаңтар айында тауарлар мен қызметтер тапшылығының ұлғаюы тауарлар тапшылығының \$7,1 млрд-қа \$108,9 млрд-қа дейін ұлғаюын және қызметтер профицитінің \$600 млн-ға \$19,2 млрд-қа дейін азаюын көрсетті.

⁴ Washington Trade Daily, издание 31, №48

⁵ Washington Trade Daily, издание 31, №48

Жыл сайын тауарлар мен қызметтердің тапшылығы 2021жылғы қаңтармен салыстырғанда 24,6 миллиард долларға немесе 37,7 пайызға өсті. Экспорт \$29,9 млрд немесе 15,4 пайызға өсті, ал импорт \$54,4 млрд немесе 21 пайызға өсті.

Тауарлар мен қызметтердің орташа тапшылығы қаңтар айында аяқталған үш айда 7,6 миллиард долларға, 83,9 миллиард долларға дейін өсті. Жыл сайын тауарлар мен қызметтердің орташа тапшылығы 2021жылдың қаңтарында аяқталған үш аймен салыстырғанда 17,8 миллиард долларға өсті.

Тауарлар экспорты қаңтарда \$2,3 млрд-қа \$155,9 млрд-қа дейін қысқарды, ал қызметтер экспорты қаңтарда \$1,6 млрд-қа \$68,5 млрд-қа дейін қысқарды.

Тауарлар импорты қаңтарда \$4,8 млрд-қа \$264,8 млрд-қа дейін өсті, ал қаңтарда қызметтер импорты \$1 млрд-қа \$49,3 млрд-қа дейін қысқарды.

АҚШ қаңтарда Қытаймен \$33,3 млрд, Еуропалық Одақпен - \$18 млрд, Мексикамен - \$12,5 млрд, Жапониямен - \$7,1 млрд, Канадамен - \$6,8 млрд, Германиямен - \$5,4 млрд, Тайваньмен - \$3,9 млрд, Италиямен - \$3,2 млрд, Оңтүстік Кореямен - \$3 млрд, Үндістанмен - \$2,4 млрд, Сауд Арабиясымен - \$800 млрд және Франциямен - \$800 млрд тапшылықтың болғанын тіркеді.

АҚШ-тың Оңтүстік және Орталық Америкамен сауда балансының оң сальдосы \$4,4 млрд, Гонконгпен - \$2 млрд, Сингапурмен - \$1,3 млрд, Бразилиямен - \$1,1 млрд және Біріккен Корольдікпен - \$1 млрд құрады.